

ESEJSKI ZADATAK – ANTUN GUSTAV MATOŠ, IZBOR IZ NOVELA

Školski esej oblikujte s obzirom na zadani zadatak. Oblikujte ga kao zaokruženu cjelinu s uvodom, razradom i zaključkom. Pazite da Vaš školski esej bude pravopisno, gramatički i leksički točan. Sve smjernice morate uvrstiti u školski esej. Školski esej mora imati najmanje 440 riječi.

Zadatak za pisanje školskoga eseja

Antun Gustav Matoš, izbor iz novela

Polazno pitanje: **Kako se ostvaruje simbolizam u Matoševim novelama?**

Prvi polazni tekst

- Nedem, Jožica, magari najdepši fratri padali.

Tutnji već i gromori: sad će zapljusnuti crveni eskadron.

- Pepica! Jojček, kaj bu z nas!

I čestiti se purgar zdvojno okrene na peti i stane strugati, strugati niz čaršiju.

- Fuj te budi, pajcek vušivi!

Drekne i pljune za njim. Konjica joj se već kasom sasvijem prikučila.

Tek sada kada se osjeti sama, napuštena, a motreći sve jasnije i jasnije bijesna, blesasta lica i gole ćorde - uhvati babu grdan strah.

Ujelo ju nešto duboko u grudima, koljena joj se kucnu, ona dva-tri

zuba zacvokotaju, a pred očima joj se zamagli. Šćućuri se i stane

gristi nokte. Učini joj se da ju onaj bucmasti oficir s iglastim brcima

gleda pakosno, zlorado. - Lezi, babo! - dreknu neko. A ona potresena

skoči na noge junačke i baci kao molitven pogled na sionog Bana: u

sunčanom se zlatu blista kalpak i menten, a ljuta mu se krivošija u

snažnoj desnici kao zapalila...

I u babinoj duši sine dan kada ga je djevojkom ovdje gledala s

njegovim »ilercima«. Uto bocne onaj časnik svog konja i uz urnebesni

hura i smijeh preskoči poštovanu »tovarušicu« općepoznatog

purgara Pogačića. Zemlja zatutnji, a gusa poleti kao vijor preko

piljarskih klupa i stočića.

(Kip domovine leta 188*)

Drugi polazni tekst

- Što ćutite?

- Ne znam, jer ste tužni - odgovorim.

- Nisam žalosna. Ne znam šta mi je. Je l' te, vi ćete sa mnom u dvor. Kazat ću ocu da otjera guvernantu i da mi vi čitate lijepe priče vašim poznatim, jakim glasom.

Nasmijah se.

- U dvor? Nipošto. Vaš bi me otac izjurio. A sluga, rob ne mogu biti.

- Vi nećete biti sluga. Vi ćete mi biti muž. Vi me volite. Je l' te? Ja vas ne vidim, pa vas volim. Ljubav! Tu je, dakle, ovdje preda mnom, ljubav bjelja od lijera, čišća od glečerskog snijega, pjanija od vina! Na cesti, između dvije noći bez konaka! Ljubav – lijepa kao boginja, slijepa kao slučaj! Okrenula se spram mene, i osjećah kako mi gleda u dušu pritvorenim, vlažnim ustima i sklopljenim, slijepim očima. Ljubim, a ne smijem! Moram odlunjati kao krivac, kao zlikovac pred jedinim darom koji mi mogaše dati mučni put, počinjući u ludoj kolijevci, svršavajući u nijemom, slijepom grobu! Od bola padoh ničice mahovinom, sklopih oči i pritisnuh šakama sljepoočice da ne prsnu.

- Što vam je? Vjerujte da vas ljubim - priđe mi Izabela i zaplete prste u moju kosu bez žacanja.

- Što ućutaste, putniče? Pođite sa mnom u dvorac.

- Ne mogu, ne mogu, davor-djevojko! Ko nauči na oblak mjesto na krov, na gore mjesto na stube, na šume mjesto na sobe, ko ču glas Gospodnji nad vodama, taj ne može živjeti u kućama. More i vjetar je moje gudalo i moj glasovir, cvijeće i zvijezde su slova u mojoj knjizi, tišina je moja čitateljica. Kao lišće što pada i povene na putovima, tako ću i ja klonuti i požutjeti, i tuđi će točak preko mene prijeći na nepoznatoj cesti. Kiša će me oplakati mjesto suza, vjetar će me okukati mjesto glasne naricaljke.

- Pa dobro. Ja idem s tobom.

- Kamo? U jarak, u baru? U groznicu, u smrt? I bez tebe će mi teret uspomene ovog sastanka tištati ranjava leđa na besciljnom putu.

(Cvijet sa raskršća)

Smjernice

- U uvodu:
    - ukratko predstavite autora i djelo
    - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
  - U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
    - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
    - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
    - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.
- Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.
- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.